

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by při rozhodnutí o odvolání přihlížel i k vývodům rekursním.

Důvody:

Stěžovatel spojil rekurs proti připuštění mezitímního určovacího návrhu s odvoláním z mezitímního rozsudku, jímž bylo o určovacím návrhu věcně rozhodnuto. I když prvý soud nevydal zvláštního usnesení o přípustnosti určovacího návrhu, již tím, že o něm věcně rozhodl, uznal i jeho formální přípustnost a stěžovateli nemůže býti odňata možnost, by se proti formální přípustnosti určovacího návrhu bránil, a nemůže mu býti ani na úkor, že zároveň s odvoláním použil též opravného prostředku rekursu, vycházejí z předpokladu, že rozhodnutí o přípustnosti určovacího návrhu i když jest v mezitímním rozsudku, jest ve své podstatě usnesením. Odmítnutím rekursu soudem druhé stolice byl by stěžovatel připraven o právní obranu proti připuštění určovacího návrhu prvním soudem, ježto touto právní otázkou by se již odvolací soud nezabýval, ač na rozhodnutí o ní jest závislým výrok o věcné důvodnosti určovacího návrhu. Bylo proto rekursu vyhověti a usnésti se, jak shora uvedeno.

Čís. 10394.

Spediční smlouva, podle níž se zákazník zavázal dodat spediční firmě k lodní přepravě zboží, jest svou povahou smlouvou o dílo a platí tu též § 1168 obč. zák.

Bursovní zvyklosti Pražské plodinové bursy vztahují se i ke spedičním smlouvám, týkajícím se paroplavby na Labi.

Bursovní zvyklosti nejsou obchodním právem obyčejovým po rozumu čl. 1 obch. zák., platícím jen podpůrně, nýbrž obchodními zvyklostmi ve smyslu čl. 279 obch. zák., mají moc vízící, poněvadž o každém, kdo činí na burse obchody, jest rozumně předpokládati, že jedná za podmíněk, za nichž se tam všechny obchody vyřizují, a že se jim podrobuje.

Bursovní zvyklosti mají přednostní platnost i před dispositivními normami obchodního zákona a nemohou býti derogovány obyčejovým právem zmíněným v čl. 1 obch. zák.

Pokud jest podle § 40 bursovních zvyklostí Pražské plodinové bursy považovati spediční obchod za zrušený.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1930, Rv I 2026/29.)

Žalující zasilatelská firma sjednala se žalovanou firmou dne 15. září 1925 na pražské burse v obchodních hodinách spediční smlouvu, podle níž se zavázala žalovaná firma dodat žalující firmě k říjnové lodní přepravě z Mělníku do Hamburku 100 vagonů ječmene za odměnu 4 Kč 90 h za 1 q. Žalovaný v měsíci říjnu vůbec zboží ku přepravě nedodal, nýbrž chtěl tak učiniti až 11. listopadu 1925. Když však žalující firma žádala za přepravu v listopadu vyšší sazbu 8 Kč 90 h, dal žalovaný ječmen přepravit jinou firmou za sazbu 5 Kč 60 h za 1 q. Poněvadž žalovaný

nedodržel takto smlouvu, podle níž měl ječmen dodati k přepravě v říjnu, domáhala se na něm žalující firma odškodného (Reufracht) v zažalované výši. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nižší soudy zaujaly stanovisko, že spediční smlouva, o níž tu jde, jest svou povahou smlouvou o dílo po rozumu § 1151 druhá věta a § 1165 a násl. obč. zák. a že tu platí i ustanovení § 1168 obč. zák., a uznaly žalobní nárok důvodem po právu vzhledem ke zjištění, že žalující firma byla k přepravě ječmene ochotna a k provedení přepravy (díla) nedošlo jen proto, že žalovaný v říjnu 1925 přes opětovnou výzvu žalobkyně ječmen k přepravě nedodal. Na základě posudků znalců zjistily nižší soudy dále, že nebylo potřebí, by žalobkyně popřála žalovanému dodatečnou lhůtu k plnění, poněvadž prý není obchodní zvyklostí poskytovat dodatečnou lhůtu obchodníku, jenž má zboží dodati k nalodění a neučiní tak v umluvený čas. Při tom však vzaly nižší soudy podle přípisu Pražské plodinové bursy ze dne 10. listopadu 1927 za prokázáno, že obě smluvní strany jsou členy pražské plodinové bursy a že i smlouvy spediční patří mezi obchody na pražské burse sjednávané, mají však za to, že smlouvy ty, pokud se týkají plavby po Labi, podléhají zvláštním zvyklostem spedičním, vyvinuvším se pro labskou paroplavbu, a nepodléhají zvyklostem pražské plodinové bursy. Tomuto právnímu názoru nižších soudů však nelze přisvědčiti, neboť podle § 1 bursovních zvyklostí vztahují se tyto zvyklosti, pokud strany jinak neumluvily, ke každému obchodu o zboží, s nímž se na Pražské plodinové burse obchoduje, byl-li obchod uzavřen na burse, tedy i ke smlouvám spedičním. týkajícím se paroplavby na Labi, poněvadž stanovy Pražské plodinové bursy nerozeznávají mezi spedičními obchody, týkajícími se dopravy po suchu a dopravy po vodě, a neprávem proto nižší soudy v tom směru rozeznávají a spediční smlouvy o dopravě po vodě z působnosti bursovních zvyklostí vyjímají. Právní názor nižších soudů, že tu neplatí zvyklosti Pražské plodinové bursy, jest tedy právně mylným (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), neboť bursovní zvyklosti nejsou obchodním právem obyčejovým po rozumu čl. 1 obch. zák., platícím jen podpůrně, nýbrž obchodními zvyklostmi ve smyslu čl. 279 obch. zák., obsahující četné odchylky od psaného práva. Mají moc vížící, poněvadž o každém, kdo na burse činí obchody, jest rozumně předpokládati, že jedná za podmínek, za nichž se tam všechny obchody vyřizují, a že se jim podrobuje (Unterwerfungswille, srov. Staub-Pisko, Komentář k čl. 1 § 10 a k čl. 279 § 5, pak Randa, Právo obchodní: O pramenech obchodního práva). Poněvadž obchodní zvyklosti, tedy i bursovní zvyklosti slouží k výkladu vůle stran, jsou bursovní zvyklosti součástí práva smluvního a mají přednostní platnost i před dispositivními normami obchodního zákona a nemohou býti derogovány obyčejovým právem zmíněným v čl. 1 obch. zák., poněvadž toto právo platí jen tam, kde strany neumluvily nic odchylného, a tu právě bursovní zvyklosti jako součást smlouvy stran vylučují plat-

nost práva obyčejového, ano i platnost zákonné dispositivní normy. Poněvadž však, jak zjištěno, jsou obě strany členy Pražské plodinové bursy a spediční smlouva byla uzavřena na burse v bursovních hodinách, byla žalobkyně povinna podle §§ 19, 36 a 37 bursovních zvyklostí, jimž se strany mlčky podrobily, zjistiti protestem (oznámením porušení smlouvy) toto porušení žalovaným do dvou všedních dnů buď u bursovního sekretariátu, neb u veřejného notáře, neb u soudu, nebo přímo doporučeným dopisem druhé straně zaslaným pod ztrátou veškerých práv, vyplývajících pro ni z nesplnění smlouvy. Jest nesporné, že žalobkyně neučinila tento protest; následkem toho byla podle § 39 bursovních zvyklostí smlouva mlčky prodloužena na 8 dnů a mělo následovati splnění smlouvy osmého dne, počítajíc od původního dne splatnosti. Když smlouva nebyla ani potom splněna (žalovaný nabízel, jak z korespondence plyne, odevzdání ječmene k dopravě až 11. listopadu 1925), měla žalobkyně podat opět protest do dvou dnů. Nesporné jest, že žalobkyně tak ani nyní neučinila a jest proto podle § 40 bursovních zvyklostí považovati obchod za zrušený a nemůže žalobkyně již činiti žádné nároky ze smlouvy, vyjmouc nárok na vrácení závdavku, byl-li složen, což však v souzeném případě ani netvrdila. Poněvadž jak doličeno, nemůže žalobkyně podle těchto bursovních zvyklostí, opomenuvši včasný protest, činiti žádné nároky ze smlouvy tvořící základ žalobní pohledávky, kromě nároku na vrácení závdavku, který neuplatňuje, bylo dovolání žalovaného vyhověti a změnou rozsudku odvolacího soudu žalobu zamítnouti.

Čís. 10395.

Pojišťovací smlouva.

Byl-li podle pojišťovacích podmínek pojistitel oprávněn k výpovědi, když pojistníkovi »náhradu plnil«, nestačilo, že splnil jen některé části svého závazku, nýbrž bylo třeba, by vyplatil pojištěnci celé odškodné, a, bylo-li dvojí, obojí nebo je pro něho složil na soudě.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1930, Rv I 2078/29.)

Žalobce uzavřel dne 10. července 1926 se žalovanou pojišťovnou na dobu deseti let pojišťovací smlouvu, podle níž byl žalobce pojištěn proti následkům tělesných úrazů, pro případ smrti na 20.000 Kč, pro případ trvalé invalidity na 80.000 Kč a pro případ přechodné invalidity na odškodné denních 20 Kč. Žalobce utrpěl dne 4. srpna 1928 úraz, jímž se stal palec jeho levé ruky k užívání nezpůsobilým. Z úrazu toho vzešel žalobci podle pojišťovací smlouvy dvojí nárok, jednak pro přechodnou invaliditu, který byl žalovanou stranou uspokojen, jednak pro trvalou invaliditu, kterýžto nárok žalovaná strana uznala, žalobci však odškodnění v tomto směru dosud neposkytla, ježto následky úrazu a tudíž i výši odškodného nelze dosud přesně určit, takže podle § 18 poj. podmínek určení invalidity třeba dodatečně předsevzít. Žalovaná strana, odvolávajíc se na ustanovení § 23 poj. podmínek, pojišťovací smlouvu do-